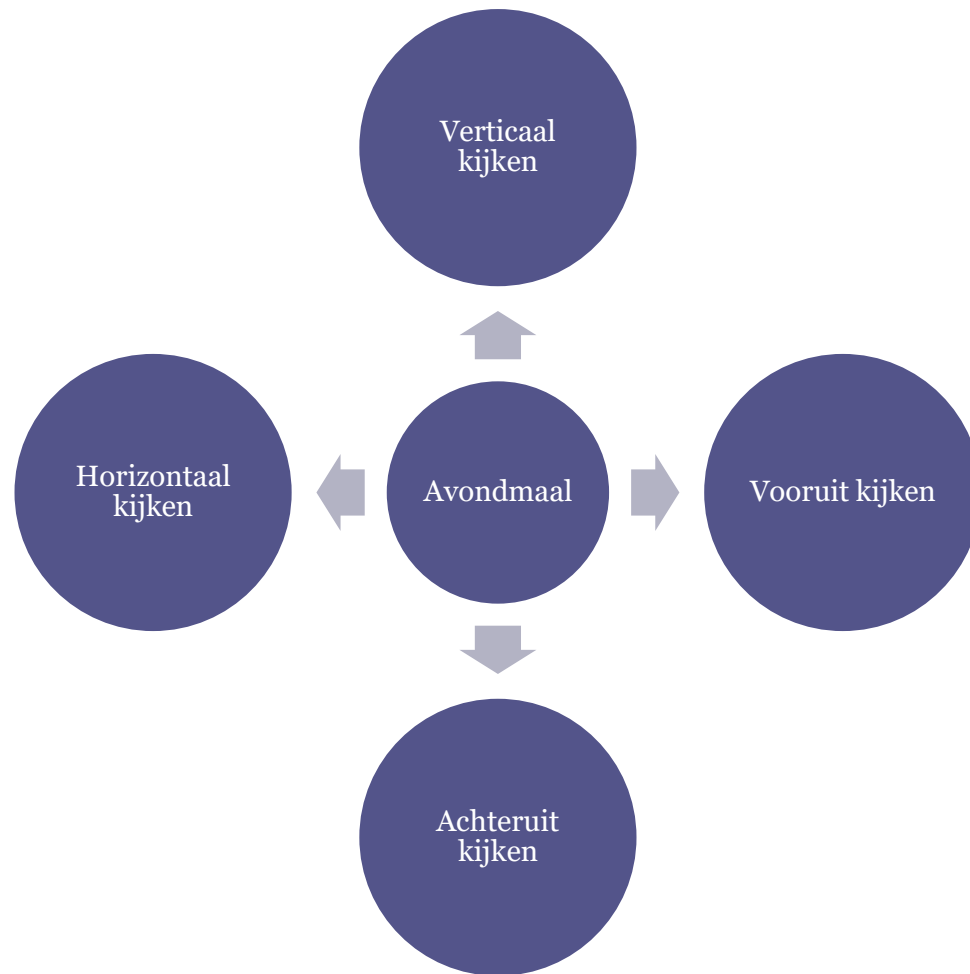

Het avondmaal

dr. Raymond R. Hausoul

Eerst komt de praktijk van de gemeenschappelijke maaltijd van Christus, daarna komt de theologische theorie en de discussie over de avondmaalsleer. Want we vieren niet onze avondmaalsleer, maar de maaltijd zelf in tegenwoordigheid van Christus.

— Jürgen Moltmann

Centrale vraagstellingen

Is Christus' mens- en godheid opgeheven? Kan God de Zoon na de incarnatie enkel met zijn goddelijke of menselijke substantie aanwezig zijn?

Verskillende benaderingen

Transsubstantiatieleer

Consubstantiatieleer

Zwingliaanse visie

Transsubstantiatie (RKK)

Uitleg

- ‘Dit is mijn lichaam ... dit is mijn bloed’
- Brood en wijn zijn Christus’ lichaam en bloed.

Geschiedenis

- Aristoteles
 - Verschil substantie en verschijning.
 - Trans-substantie \neq transmateralisatie.
- Vierde Lateraanse Concilie (1215).
- Concilie van Trente (1545-1563)

Uitdagingen

- Aristoteles visie?
- Aards-concreet of symbolisch ‘is’?
- Wanneer gebeurt de transsubstantie?

Consubstantiatie (Luther)

Uitleg

- ‘Dit *is* mijn lichaam ... dit *is* mijn bloed’
- Christus *is aanwezig* in brood en wijn

Geschiedenis

- Augsburgse confessie

Uitdagingen

- Aristoteles visie?
- Wanneer gebeurt consubstantiatie?

Zwingliaanse visie

Uitleg

- ‘Dit is mijn lichaam ... dit is mijn bloed’
- Brood en wijn zijn Christus’ lichaam en bloed

Geschiedenis

- ‘Ic houde u sacrament voor broot ende meel’ (Wendelmoet Nicolaasdochter, 1527).

Uitdagingen

- Slechts teken?

Diverse vragen

Wie mag er deelnemen?

Moet je ongezuurde broden gebruiken?

Moet je wijn of druivensap gebruiken?

Moet je één of meerdere bekera gebruiken?

Didaché

‘Met betrekking tot het avondmaal. Viert dit zo: Eerst aangaande de beker, “Wij danken U, Onze Vader, voor de heilige wijnstok, David uw Knecht [RRH: d.i. de aardse Knecht door wie de verlossingslijn ging naar de hemelse Knecht], die Gij ons door Jezus Uw Knecht hebt bekend gemaakt.” Aangaande het gebroken brood. “Wij danken U, onze Vader, voor het leven en de kennis die Gij ons door Jezus Christus hebt bekend gemaakt. Aan U de luister tot in eeuwigheid. Zoals dit gebroken brood verspreid was over de bergen en tot één geheel werd samengebracht, laat zo, uw kerk verzameld zijn van de uiteinden van de aarde in uw rijk. Want van U is de luister en de kracht door Jezus Christus tot in eeuwigheid.” Laten slechts de gedoopten in de naam des Heren eten en drinken van het avondmaal. Daarover heeft toch de Heer gesproken: “Geef het heilige niet aan de honden” (Didachè 9).

Didaché

‘Brenge als volgt dank nadat u verzadigd bent. “Wij danken U, heilige Vader, vanwege uw heilige naam, die U in onze harten hebt doen wonen en voor de kennis en het geloof en de onsterfelijkheid die U ons door Jezus Christus uw Knecht hebt doen kennen. Aan U de luister tot in eeuwigheid. Gij, almachtige Heerser, hebt het al geschapen wegens uw naam, voedsel en drank hebt Gij de mensen gegeven tot verkwikking opdat wij U zouden dankzeggen. Aan ons hebt U gegeven geestelijk voedsel en drank en eeuwig leven door uw Knecht. Bovenal danken we U omdat U machtig bent. Aan U de luister tot in eeuwigheid. Heer, denk er aan uw kerk te redden van alle kwaad en haar in uw liefde te volmaken en verzamel haar, de geheiligde, uit de vier windstreken in uw koninkrijk, dat U voor haar bereid hebt. Want aan U komt de kracht toe en de luister tot in eeuwigheid. Laat uw genade komen en laat deze wereld voorbijgaan. Hosanna de God van David. Indien iemand heilig is, laat hij komen. Zo niet, laat hij zich bekeren, Maranatha. Amen” (Didachè 10).